

landstinget bevilja samma kommun ett rättvist funnet årligt vederlag.

Angående alla öfriga bestämmelser öfverlåtes åt landstingen att fatta beslut, som derefter underställes Kongl. Maj:ts pröfning och fastställelse.

Så snart de nya förordningarne äro färdiga att träda i verkställighet upphäfves allt hvad i nu gällande lagar och författningar är stadgadt angående vägunderhållet.

Om remiss af denna min motion till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1873.

Per Nilsson
i Espö.

N:o 26.

Af Herr Sven Nilsson i Efveröd: Om rättighet för församlingarne i Lunds stift och Halland att under vissa vilkor disponera öfver den till klockarne nu utgående Helgonskylden.

En fråga, som flera gånger varit föremål för Riksdagens behandling, är frågan om, att den gamla afgäld som, under namn af helgonskyld, utgått inom provinserna Skåne, Halland och Blekinge till klockarne för åliggandet, dels att sköta kyrkosången, och dels att undervisa ungdomen i skolorna, skulle öfverlemnas till församlingarne för att användas till dess ursprungliga ändamål. Under den tid denna fråga varit föremål för Riksdagens behandling, har den vunnit en ganska fullständig utredning, så att jag icke tilltror mig kunna framställa någon sådan af mera omfattande beskaffenhet, utan får nu hänvisa till äldre riksdagshandlingar, och särskildt sådana för det sist förflutna året.

De skäl, som man deraf kan inhemta, hafva dels af de tillfälliga Utskott dit frågan varit hänvisad, och dels af Andra Kammaren, under de tvenne sist förflutna riksdagarne, blifvit beaktade och erkända, hvarjemte Första Kammarens tillfälliga Utskott N:o 1, i sitt Utlåtande N:o 13, för sistlidne riksdag, äfven trott sig finna att frågan vore förtjent af den utredning, som Andra Kammarens dåvarande tillfälliga Utskotts N:o 2 i ärendet afgifna Utlåtande N:o 32 föreslagit, och som af Andra Kammaren godkändes. Men då Första Kammarens tillfälliga Utskott trott sig kunna antaga att frågan är af privilegii natur, i hvilket fall den skulle underställas Kyrkomötets pröfning, har sagda Utskott icke oförändradt kunnat tillstyrka bifall till Medkammarens fattade beslut, hvilket af Första Kammaren jemväl godkändes, hvadan frågan således äfven denna gång blef undanskjuten.

Huruvida frågan om helgonskylden till klockarne kan hänföras under dem, som kunna anses vara till sin natur af privilegii beskaffenhet, tilltror jag mig icke kunna bedömma, ehuru jag betviflar att så kan vara fallet, men för att gå Första Kammaren till mötes i sina åsichter derom, tror jag det vara rättast att låta Kongl. Maj:t afgöra frågan i detta fall, och vill fördenskull göra någon förändring till ordalydelsen i det beslut som Andra Kammaren för sin del fattade vid sistlidne riksdag.

Deremot tror jag att det förslag, som Andra Kammarens tillfälliga Utskott, hvilket handlade frågan vid sistlidne riksdag, då afgaf, icke är så alldeles rättvist, då Utskottet icke beaktade det förslag jag vid sista momentet i min då afgifna motion N:o 9 framställt. Utskottet har i sitt betänkande föreslagit, att ifrågavarande helgonskylden skulle komma att få af församlingarne disponeras, först »vid de nuvarande innehafvarnes af klockarelägenheterna afgang». Då Utskottets förslag föredrogs inom Andra Kammaren vid sistlidne riksdag, var detta förslag i berörda afseende för mig visst icke opåaktadt, och jag skulle äfven då hafva gjort de anmärkingar deremot, som jag nu tänker uppställa, om frågan ej förekommit så sent vid riksdagens avslutande som skedde, hvadan jag nu skall redogöra för de betänkligheter som jag deremot hyser.

Genom Kongl. brefvet till Kammar-kollegium af den 17 September 1856, som föreskrifver, att den helgonskyld, som dessförinnan utgått till städernas skolor, skulle återgå till församlingarne, för att till dess egna behof användas i öfverensstämmelse med dess ursprungliga ändamål, har inträffat, att, enär pastoraten, som oftast bestå af två eller flera församlingar, hafva en gemensam klockare, hvilket i Skåne med ett eller högst få undantag är fallet, då helgonskylden indrogs till städernas skolor, verkligan afhändes en pastoratets gemensamme tjänsteman, samma helgonskyld, då den återgafs åt församlingarne, rätteligen bort återgå till pastoratet gemensamt, så kommer klockarens aflöning till en hufvudsaklig del att utgöras af den församling, hvars helgonskyld alltid utgått till dennes aflöning; hvaremot den församling, som återfått och blifvit i tillfälle att för sitt undervisningsväsende använda den förut till stadsskolorna disponerade helgonskylden, med ett jembörelsevis mindre belopp bidrager till aflönande af pastoratets gemensamma tjenare, klockaren.

Om således det ofvanberörda förslaget af Riksdagen sistlidet år blifvit bifallet, skulle det förhållande hafva uppstått, att åtskilliga församlingar fortfarande under måhända ännu ett halft sekel få vederfaras samma orätt som hittills, då man har sig bekant att åtskilliga klockare verkligen skött sin tienstgöring utöfver femtio år, hvilket varit fallet i den församling jag sjelf tillhör. Jag har derföre trott mig finna rättvist, att helgonskyldens utgörande bör upphöra på en gång för alla, men deremot, der intrång vid ett sådant förfarande inträffar för innehafvare af klockarelägenhet, har jag ansett, att på samma gång helgonskylden erhålles från klockaren till församlingen, hela pastoratet skulle åläggas att, under den dåvarande klockarens tjenstetid i pastoratet, ersätta hvad han förlorar genom mistning af helgonskylden. Ett sådant förhållande skulle icke blifva betungande för kommunen, ty hvad den komme att utgifva från ena hållet, skulle den komma att vinna från ett annat, endast i det fall skulle så blifva förhållandet, der den ena församlingen i ett pastorat redan blifvit berättigad att disponera öfver helgonskylden, och i den eller de andra icke ett sådant förhållande inträffat; men detta vore väl icke mer än både rätt och billigt, och det är ju äfven i detta afseende jag åsyftar rättelse med mitt förslag.

Ett annat skäl, hvarföre denna fråga med det snaraste bör komma under Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, är den, att underdånig skrifvelse vid sistlidne riksdag till Kongl. Maj:t ingick derom, att församlingarne framdeles skulle öfverlemnas rätt att sjelfva få bestämma klockares aflöning. Ehuru således frågan i detta afseende redan inom riksdagen är afgjord, torde användandet af helgonskylden för framtiden jemväl vara af lika vigtig beskaffenhet, och ändå att dessa frågor böra lösas hvar för sig, måste det medgifvas att de i ett visst afseende hafva sammanhang med hvarandra. Om än församlingarne skulle lemnas den rätt framdeles som berörda underdåniga skrifvelse ifrågasätter, torde det måhända ändå ej kunna motstridas, att helgonskylden, som är en jorden särskildt åliggande skyldighet, i första rummet komme att användas som hittills för klockarens aflöning, om ej annorlunda derom förordnas.

Jag vågar således, med anledning af hvad jag nu anfört, och i öfrigt med hänvisning till den vid sistlidne riksdagen i frågan lemnade utredning föreslå, att Riksdagen för sin del ville besluta,

att hos Kongl. Maj:t göra underdånig anhållan, det Kongl. Maj:t ville taga i nådigt öfvervägande, om och i hvad mån det efter vederbörandes hörande må kunna medgifvas församlingarne i Lunds stift och Halland rättighet att sjelfva få disponera öfver den helgonskyld som till klockaren af församlingarne utgår, under förbindelse att detta sker i öfverensstämmelse med det för denna afgäld föreskrifna ändamål: kyrkotjenstens upprätthållande och barnens undervisning; och att Kongl. Maj:t derjemte måtte tillse, huruvida ej i de församlingar, der ofvan föreslagna förfogande öfver helgonskylden skulle komma att vålla minskning

i klockarens lön, pastoratet måtte på dess bekostnad ersätta denna förlust till de klockare som redan erhållit fullmakt på sin tjänstebefattning, vid den tid då förordnandet derom träder i verkställighet, efter samma grund emellan församlingarne som helgonskylden från början utgått.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1873.

Sven Nilsson.

N:o 27.

Af Herr Sven Nilsson i Efveröd: Derom att den andel af kyrkotionden, som af församlingarne nu utgöres dels till kyrkans och dels till akademier eller andra stiftelser, måtte omsättas i penningar efter samma grunder, som för kronans räntor redan blifvit bestämda.

Då frågan om grundskatternas afskrifning eller aflösning länge varit föremål för representationens uppmärksamhet, och vid denna riksdag sannolikt kommer till allvarlig och grundlig utredning för ernående af det åsyftade målet, har jag icke kunnat förbise att en annan skatt, som står i närmare likhet med kronans räntor och tionde, äfven bör komma under skärskådande, och således blifva föremål för Riksdagens pröfning, såsom en förberedande åtgärd till dess afskaffande i sammanhang med grundskatterna.

Under samma förhållanden, och sannolikt äfven vid samma tid, som grundräntornas och kronotiondens tillkomst, pålades äfven den så kallade kyrkotionden den jordbrukande befolkningen i landet, hvilken i det gamla Sverige tid efter annan blifvit indragen till kronan och upptagen i dess inkomster under benämning kronans ränta eller tionde, men i de öfriga provinserna har den blifvit till en del bibehållen för kyrkan, såsom dess behållna tionde, och en del, åtminstone inom provinsen Skåne,